

OSS

i

mellom

KLUBBAVIS FOR OSLO SCHAKSELSKAP

APRIL 1964

H. G. HANSEN - IN MEMORIAM

Oslo Schakselskap's æresmedlem, H. G. Hansen, døde plutselig den 8. april, 82 år gammel. Til tross for hans høye alder kom dødsfallet uventet - for bare vel en måned tidligere deltok H. G. Hansen ved Selskapets jubileumsfest, hvor han virket vital og opplagt og slett ikke sykdomsmerket.

Om H. G. Hansen kan man trygt bruke karakteristikken "hedersmann". Han var en herre om hvem man kun hørte lovord, og såvel hans samtidige som den yngre generasjon av sjakkspillere nærer den største beundring og respekt for ham. Han var en personlig uhyre beskjeden mann, men sjakkens annaler kunne han ikke komme forbi: Han var to ganger norgesmester, i 1921 og 1927, og han hadde med heder representert sitt land og sin klubb i en lang menneskealder. Blant annet var han en av dem som hjemførte Selskapets praktfulle trofé, sølvtårnet, i telefonmatchen med Stockholm og København tidlig i 1920-årene.

H. G. Hansen ble medlem av Christiania Schakselskab, som vår klubb dengang het, i 1912. Og i alle år siden var han trofast mot sin klubb, et eksempel til efterfølgelse for oss alle. Symptomatisk er det at han så sent som i pinsen i fjor deltok i vår match mot Mälardalens Schackförbund i Örebro, og endog noterte seg for en meget pen seier i et av partiene.

Med H. G. Hansen er norsk sjakks grand old man gått bort. Men hans navn vil alltid bli husket i ærbødighet og takknemlighet av alle som lærte ham å kjenne. Og her i Oslo Schakselskap vil navnet H. G. Hansen for all fremtid stå i en særlig glans.

SELSKAPETS 80 ÅRSFEST

Selv om deltagelsen kunne ha vært større, må man si at klubbens 80 års jubileumsfest lørdag den 29. februar ble en riktig hyggelig affære - i Shippingklubbens flotte lokaler hvor vårt medlem Radan er vert. Medlemmer av alle årsklasser var tilstede delvis med fruer, - og som gjest hadde vi skuespilleren Dan Fosse sen., som gav en underholdningsavdeling utpå aftenen, til alles begeistring.

Eldste tilstedeværende var vårt gamle æresmedlem H. G. Hansen, som selvsagt var et midtpunkt. Desto mer overraskende kom budskapet om hans bortgang bare vel en måned senere. Vårt annet æresmedlem, arkitekt Chr. Morgenstjerne, som vi må takke for våre fine lokaler, bor på Sørlandet. Han ble hyldet med et telegram, hvor Selskapet takket ham for hans store bragd i klubbens tjeneste. Som svar på det innløp et par dager senere dette brev fra arkitekt Morgenstjerne:

"Tifoldig Takk I Caissas Tjenere!
Tykkes mig aldrig no'n hilsen var venere.
Ønsker for Selskapet fremgang og styrke.
Dyrke! - dog ingen Gudinden som yrke.

Hilset være
venner kjære Chr. Morgenstjerne."

I sin festtale ved bordet kom formannen, Magne Johannesen inn på mange sider av Selskapets fortid, nutid og fremtid. Han trakk opp klubbens historie og mintes flere av dem som gjennom årene har betydtd mest for klubbens fremgang og trivsel. Om klubblivet i dag fremholdt formannen bl.a. at selv om vi kan glede oss meget over den garde av sterke toppspillere vi har - og som vi ikke bør hovmode oss over, i betraktning av de store muligheter nettopp vår klubb råder over - , så er ikke dette med spillestyrken og elitesjakken det viktigste - det er derimot selve miljøet, at man kan skape og opprettholde en kultivert atmosfære.

Norges Sjakkforbunds president, Arne S. B. Krogdahl, hilste fra Forbundet og overrakte både blomster og en personlig gave, en pokal som skal settes opp som premie i en bestemt turnering. Det var forøvrig velvalgte ord av vår tidligere formann Ragnar Fossum, og viseformann Bøckman var toastmaster. Radan's servering var utmerket, og exformann Siebke hadde derfor en takknemlig oppgave da han i veltuernerte vendinger takket for mat.

KLUBBMESTERSKAPET I LYNSJAKK

arrangeres over to dager, fredag 1. mai og søndag 3. mai, begge dager kl. 16. Tegningsliste vil bli slått opp i klubben med frist til tirsdag 28. april.

Der spilles i to klasser, begge med startkontingent kr. 5,-.
I øverste klasse er mesterspillere fortrinsberettiget, og klassen begrenses oppad til 24 deltagere, som spiller etter Bergers system. Styret er berettiget til å foreta utvelgelsen av de 24 spillere der. Styret kan også beslutte at klassen skal bestå av færre enn 24 deltagere, om man ikke anser at tilstrekkelig mange kvalifiserte spillere har meldt seg.

Av vår inventarliste V: FALCK-KIIL

Når man snakker om at folk er besatt av spilledjevelen, tenker man gjerne på menn med kort i ermet eller jetons i et grønt spillecasino i Strømstad. Spilledjevelen har tatt plass i Falck-Kiil's legeme - og har hatt opphold der siden sist i femtiårene. Men hasard i San Remo-style er ham fullstendig fremmed.

Han ligger nesegrus for Caissa dag som natt. Her gjelder det sjakkspillet for kunstens og skadefrydens egen skyld. Gløtter bare opp av og til for å tilrane seg et lynparti eller rangle i seg mentholpastiller. Når læge Oddmund Falck-Kiil gjennomfører 92 partier i løpet av en natt, går det med så meget snakk at han må trille i seg 7 mentholpastiller mellom hver match.

Når vaskekonen i Bogstadvn. 30 VII om morgenen finner et snes lapper som minner om krøttertelling fra en middels stor ranch-drift, da vet hun at det er nattens sirlige regnskaper fra Falck-Kiil hun har med å gjøre. Han er dessuten den eneste som fører opp halve points for remiser.

Man merket seg Falck-Kiil for alvor første gang i en tett besatt lynturnering i Oslo Schakselskap. Rundene fulgte på hverandre slag i slag, så man måtte være snar for å kunne henge med. I klasse II registrerte man at en viss læge feiet ned all motstand som en pram blant siv. Han spilte hurtigere enn noen annen og hadde hver gang halvannet minutt tilgode før neste runde ble annonsert. Av denne tid brukte han to sekunder til å velge ut en vilkårlig tilskuere som Prügelknabe på brettet inntil han kunne kaste seg over neste ordinære motstander.

- Lediggang er roten til alt ondt, mener Falck-Kiil. Det er også roten til rentetap for en rastløs blitzspiller som kan fortelle alle ukjente at han har slått siste års norgesmester.

Falck-Kiil har etter hvert oppdrevet visse taktiske ferdigheter som kommer ham ofte tilgode. Men det har kostet tid. Og telefoner fra hans kone klokken fire om morgenen. 69.10.31 er tall som har etset seg inn i hennes overbærende bevissthet dypere enn hennes egen fødselsdato.

Falck-Kiil ankom til klubben omtrent på samme tid som Fredrik Storm lanserte påstanden om at der ikke lenger fantes originaler i klubben.

Oddmund Falck-Kiil er mest kjent for sitt falkeblikk i tidsnød når brikkene hvirvler på et opprørt Brett. Det er det falkeblikk som til enhver tid holder kontroll med den lille klaffen på motstanderens urverk. Uansett hva som måtte foregå av leppemylder og orddiaré fra spillere og hossittende kommentatorer, knapp tid, dårlig lys og armslag - så vil alltid en fasett av øyet være festet til den skjebnesvangre klaff.

Falck-Kiil har en så storslagen kontroll at han kan glefse tappåti' og la være å utføre mattsetting med dame mot naken konge, slik alle andre ville gjøre i en desperat refleksvevegelse.

Efter Sjefen og Kálén er Falck-Kiil klubbens største triumfator i en vunnet stilling. Men han er den eneste av de tre som forlanger at motstanderen skal smile når han står ribbet i bare skjorteflaket eller når han går i en entrekker.

- Smil! kommanderer Falck-Kiil og anlegger sin diabolske vinnermine. Aldri har noen før forlangt at motstanderens ansikt skal stråle i fornedrelsens og ydmykelsens øyeblikk.

Efter at Doktern ble rammet av partiell døvstumhet når det gjaldt de små og store kroppslige lidelser hos klubbens medlemmer, har Falck-Kiil etterhånden overtatt hans rolle, og opptrer nu regelmessig som stevnets læge.

Mange mener at han ikke yder den samme behandling for alle. Enkelte synes å merke at han skjøtter best om de presumptivt beste ofre, slik at de kan holde seg fete, fine og betalbare til enhver tid.

Når Falck-Kiil lar munnen løpe som en pinne på sykkel-eker, spiller han over et utrolig register, hvorav man som regel vil kunne oppfatte sjikane av motstanderen, radbrukkede norske forfattere, små viser komponert for anledningen, egnede utdrag av bøkernes bok, en hurtigstillett diagnose av tredjemann, salte hilsemer til ankommende ofre, korreks til bakspillere, lynraske summeringer på regnskapet, telefon til sin kone, konversasjon med Jonsrud, berømmelse av eget spill, dulgte ordtak og barske børnerim.

Særlig dette med barske børnerim.

Når ordene blir glatte og bokstavene små, er det ikke måte på hvor uheldig man kan være når det går en verbal åsgårdsrei over stakk og sten, medisinerlatin og farlige fremmedord.

Falck-Kiil's morsomste replikk er denne: - Skal vi ta siste spill?

Ingen kan huske å ha sett Falck-Kiil ha tatt det siste spill. Når han sier "siste spill", så er det ment å være en antydning om at nu er det ikke så alt for lenge til daggry.

Efter å ha spilt en tyfltt partier til:

- Skal vi ta det aller siste?

Dette er Falck-Kiil's nest morsomste replikk.

Når han sier "absolutt siste", da betyr det at ennu er noteringslinje igjen på regnskapsarket.

Når han er rent tom for alle endegyldige og definitive adjektiver som kan passe foran "siste spill", sier han:

- Du, skal vi ta ett til?

Da vet motstanderen at han er fanget i den evige sirkel som ikke engang en syk mann kan bryte.

Han er fanget på samme måte som jordbærPELLEREN som sluker et bær til, og ett til, og ennu ett ..... inntil han blir liggende i grøften uten å kunne mer.

Da reiser Falck-Kiil seg og går. Trett av å seire. Men aldri så trett at han segner i sjakkens jordbæråker.

FRA GØTEBORG

Som det har vært referert av pressen, ble Dan Harald Fosse nr. 2 etter finnen Heikki Westerinen i Lundby Schacksällskaps jubileumsturnering. Ragnar Hoen startet i mesterklassen, hvor han kom på delt 3. plass - her vant finnen Eero Böök.

Westerinen vant forøvrig samtlige partier i juniorklassen. Mot Fosse knep han også helt poeng, men i det partiet var han utsatt for et energisk kongeangrep som fikk en brå slutt for nordmannens vedkommende etter at han gjorde en grov fingerfeil, som finnen ikke unnlot å straffe.

Fra juniorklassen bringer vi dette parti:

DRONNINGGAMBIT

Hvit: Dan H. Fosse, Oslo

Sort: Jørgen Svenningsson, Uddebo

- 1. d2-d4   d4-d5
- 2. c2-c4   e7-e6
- 3. Sbl-c3   Sg8-f6
- 4. Lcl-g5   Lf8-e7
- 5. c4xd5   e6xd5

Forbundet med lang rokade av hvit kan denne avbyttevarianten volde sort store problemer. Hvit vil satse på kongeangrep med g4 og h4 som lett slår igjennom når sort spiller h6 for å fordrive den sortfeltede løper på g5. Svenningsson utelater denne svækkelse og dermed tar det hvite angrep uforholdsmessig meget lenger tid.

- 6. e2-e3   0-0
- 7. Sgl-f3   -----

Som Westerinen påpekte etter partislutt, er Sgl-e2 og senere Sg3 kanskje å foretrekke, men man har i grunnen lite tilgjengelig erfaringsmateriale å bygge på i disse angrepsvarianter av dronninggambit.

7. -----   Sb8-d7

Her burde sort ha spilt ut løperen til f5 mens han hadde anledning, på den annen side bør hvit i denne variant spille Dc2 så tidlig som mulig for å forhindre at sort "stopper til" diagonalen.

- 8. Lf1-d3   Tf8-e8
- 9. Ddl-c2   c7-c6
- 10. 0-0-0   Sd7-f8
- 11. h2-h3   -----

Dette tar unektelig sin tid og manøvren Sgl-f3 for å understøtte g4 var antagelig mer energisk. En eventuell pågang c5-c4 besvares med Ld3-f5.

- 11. -----   Lc8-e6
- 12. g2-g4   Dd8-a5
- 13. Lg5xf6   Le7xf6
- 14. g4-g6   Lf6-e7
- 15. Tdl-gl   b7-b5
- 16. Kcl-bl   Da5-b6
- 17. h3-h4   Te8-c8
- 18. h4-h5   c6-c5

Dermed blir det hele et spørsmål om å komme først til mølle ....

- 19. d4xc5   Tc8xc5
- 20. Sf3-d4   Ta8-c8
- b5-b4 går ikke pga Sc3-a4
- 21. f2-f4 ?   -----

Straks g5-g6 burde skje. Tiden er kostbar.

- 21. -----   Tc5xc3 ?!
- 22. b2xc3   b5-b4
- 23. Dc2-b2   Tc8xc3
- 24. Tgl-d1   Le6-g4
- 25. Tdl-d2   Sf8-d7
- 26. h7-h6   Sd7-c5
- 27. Ld3-c2   g7-g6

28. Td2-g2! Lg4-f5

Eller vinner hvit en kvalitet til ved Sd4-e2.

29. Lc2xf5 g6xf5

30. Tg2-c2 Sc5-a4

31. Tc2xc3 ! Sa4xb2

Nu kommer hvit igjen på offensiven. Den sorte dronning har for få hjelpetropper til noe avgjørende gjennombrudd.

32. Tc3-c8 + Le7-f8

33. Kb1-b2 Db6-a6

34. Th1-cl Da6-a3 +

35. Kb2-a1 Da3xe3?

36. Sd4xf5? -----

Tidsnøden er satt inn for begge parter, og Fosse ser ikke en vinnende vending som han ganske sikkert ville ha sett i et lynparti, nemlig Tc8xf8+, Kg8xf8, etterfulgt av ny tårnsjakk og springeren slår på f5 med sjakk og spiser damen i neste trekk.

36. ----- Dd4-e6

37. Sf5-d4 De6-b6

38. Sd4-f3 b4-b3

39. a2xb3 Db6xb3

40. Tc1-c3 Db3-a4 +

41. Kal-b2 Da4xf4

42. Tc8-a8 f7-f6

43. Tc3-c8 Df4-d6 ?

På f6xg5 hadde sannsynligvis svensken berget remis. Når det foreligger noe fikst i stillingen, pleier Fosse å finne det. Altså:

44. g5-g6 ! Dd6-a3 +

Sort kan ikke både dekke f8 og gardere seg mot h-bondens innmarsj:

45. Kc2, Da2+ 48. Ke2, Db2+

46. Kd3, Db1+ 49. Kd1, Db1+

47. Ke3, Db6+ 50. Kf2, Db6+

51. Kg3, Dd6+

52. Kg2, hxg6

53. Txf8 Oppgitt

OM DET Å SKAFFE SEG MOTSTANDER

Et nytt medlem vil alltid bry sitt hode med hvilken setning han skal anvende for å skaffe seg en medspiller.

- Vil De gjerne spille et parti sjakk med meg? lyder som kvadratrotten av advokaten.

- Enn om vi to fordrev tiden med et sjakkparti? lyder også kunstlet.

- Spiller De sjakk? passer heller ikke.

Nei, man skal tilby seg selv som et farverikt måltid fra hovmesterhånd:

- Skal det være et parti? (Lett knekk i midjen)

Eller som børsteselgeren:

- De kan da virkelig ikke gå herfra uten et enkelt parti!

Vi har også den joviale tonen:

- Assenærreskarreværratpartti?

Sjefen varierer aldri:

- Ja, jeg får ofre noen kroner på deg, da .....

Andre bruker vidd:

- Skal vi arbeide?

Shorts har sin egen form:

- Jaa, jaaa, jaaaa, jaaaaa .....

De rutinerte vrenger bare på overleppen:

- Mætsj?

Tollboden sier det slik:

- Nei, men er det ikke doktooren, da !

Holm bruker bare en brysk pekefinger: - Høie !!!

Eller man sier i all enkelthet: - Ja, du får komme da, Kristian! Og så kommer Kristian.